

Rozsudky vo veci C-163/17 Jawo,
ako aj v spojených veciach C-297/17, C-318/17 Ibrahim, C-319/17 Sharqawi
a i. a C-438/17 Magamadov

Tlač a informácie

Žiadateľa o azyl možno odovzdať do členského štátu, ktorý je primárne zodpovedný za posúdenie jeho žiadosti alebo ktorý mu už priznal doplnkovú ochranu, okrem prípadu, že by ho predvídateľné životné podmienky osôb požívajúcich medzinárodnú ochranu v tomto štáte vystavovali situácii ťažkej materiálnej deprivácie, ktorá je v rozpore so zákazom neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania

Nedostatky v sociálnom systéme dotknutého členského štátu samy osebe neumožňujú dospieť k záveru o existencii rizika takéhoto zaobchádzania

Vec Jawo sa týka predovšetkým otázky, či Charta základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) bráni, aby bol žiadateľ o medzinárodnú ochranu v súlade s nariadením Dublin III¹ odovzdaný do členského štátu primárne zodpovedného za posúdenie jeho žiadosti, pokiaľ by bol vystavený vážnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania z dôvodu predvídateľných životných podmienok, ktoré by tam znášal ako osoba požívajúca medzinárodnú ochranu (za predpokladu, že by mu táto ochrana bola priznaná).

Pán Abubacarr Jawo, pôvodom z Gambie, podal svoju prvú žiadosť o azyl v Talianku, do ktorého sa dostal po mori. Keďže pokračoval vo svojej ceste, ďalšiu žiadosť o azyl predložil v Nemecku. Nemecké orgány zamietli túto žiadosť ako neprípustnú a nariadili vyhostenie pána Jawa do Talianska. Pokus o odovzdanie pána Jawa do Talianska v júni 2015 však neuspel z dôvodu, že nebol prítomný v spoločnom ubytovacom zariadení, kde mal pobyť. Pán Jawo pri svojom návrate vyhlásil, že bol navštíviť priateľa v inom nemeckom meste a že nik ho neinformoval o tom, že by mal ohlásiť svoju neprítomnosť.

Pred Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Vyšší správny súd Bádensko-Württembersko, Nemecko) pán Jawo tvrdil, že Nemecko sa stalo zodpovedným členským štátom z dôvodu uplynutia šesťmesačnej lehoty upravenej v nariadení Dublin III na účely odovzdania do členského štátu primárne zodpovedného za posúdenie žiadosti, konkrétne do Talianska. Keďže pán Jawo nebol v okamihu pokusu o odovzdanie na úteku, túto lehotu by nemalo byť možné predĺžiť na maximálnych možných osemnásť mesiacov. Okrem toho jeho odovzdanie do Talianska by malo byť protiprávne aj z dôvodu, že v azylovom konaní, v podmienkach prijímania žiadateľov, ako aj v životných podmienkach osôb požívajúcich medzinárodnú ochranu v tomto štáte existujú systémové chyby a zlyhania.

Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg žiada Súdny dvor, aby poskytol výklad nariadenia Dublin III, ako aj zákazu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, ktorý je upravený v Charte. V tomto ohľade odkazuje na správu Organisation suisse d'aide aux réfugiés (Švajčiarska organizácia na pomoc utečencom) z augusta 2016, ktorá obsahuje konkrétne okolnosti odôvodňujúce záver, že osoby požívajúce medzinárodnú ochranu v Taliansku sú vystavené riziku života na úplnom okraji spoločnosti, v postavení bezdomovcov a v hmotnej núdzi. Podľa tejto správy nedostatočne rozvinutý taliansky sociálny systém je, pokiaľ ide o talianske obyvateľstvo,

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31).

kompenzovaný rodinnou solidaritou, ktorá však neprípadá do úvahy v prípade osôb požívajúcich medzinárodnú ochranu. Táto správa tiež svedčí o nedostatkoch prostriedkov na začlenenie v Taliansku.

Veci Ibrahim a i. sa týkajú možnosti stanovenej v „smernici o konaniach“² zamietnuť žiadosti o azyl ako neprípustné z dôvodu predchádzajúceho priznania doplnkovej ochrany v inom členskom štáte.

Palestínskym osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré mali bydlisko v Sýrii, bola priznaná doplnková ochrana v Bulharsku a ruskému štátnemu príslušníkovi, ktorý vyhlásil, že je Čečen, bola táto ochrana priznaná v Poľsku. Keďže ich nové žiadosti o azyl, ktoré následne podali v Nemecku, boli zamietnuté, obrátili sa na nemecké súdy.

Vo veciach týkajúcich sa palestínskych osôb bez štátnej príslušnosti by Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko) chcel najmä vedieť, či sa možnosť zamietnuť žiadosť ako neprípustnú stáva neuplatniteľnou v prípade, že sa životné podmienky osôb požívajúcich doplnkovú ochranu v určitom členskom štáte, ktorý priznal takúto ochranu, musia považovať za neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo v prípade, že tieto osoby nedostávajú v tomto členskom štáte nijaké peňažné dávky na pokrytie životných potrieb alebo takéto dávky síce dostávajú, no ich výška je oveľa nižšia než výška takýchto dávok v iných členských štátoch, avšak nezaobchádza sa s nimi v tomto ohľade inak ako so štátnymi príslušníkmi uvedeného členského štátu.

Rozsudkami z dnešného dňa Súdny dvor pripomenul, že v rámci spoločného európskeho azylového systému, ktorý spočíva na zásade vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi, sa musí predpokladať, že zaobchádzanie určitého členského štátu so žiadateľmi o medzinárodnú ochranu a s osobami, ktorým bola priznaná doplnková ochrana, je v súlade s požiadavkami Charty, Ženevského dohovoru, ako aj Európskeho dohovoru o ľudských právach.

Nemožno však vylúčiť, že fungovanie tohto systému sa bude v praxi stretávať s veľkými ťažkosťami v konkrétnom členskom štáte, takže bude existovať vážne riziko, že sa so žiadateľmi o medzinárodnú ochranu v takomto štáte bude zaobchádzať spôsobom nezlučiteľným s ich základnými právami a najmä s absolútnym zákazom neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania.³

Pokiaľ teda vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo proti rozhodnutiu o zamietnutí novej žiadosti o medzinárodnú ochranu ako neprípustnej, má k dispozícii dôkazy predložené žiadateľom s cieľom preukázania existencie rizika neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v druhom členskom štáte, tento súd musí posúdiť realitu existencie systémových chýb alebo všeobecných zlyhaní, ktoré sa týkajú niektorých skupín osôb.

Takéto chyby a zlyhania sú v rozpore so zákazom neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania len v prípade, že dosiahnu osobitnú úroveň závažnosti, ktorá závisí od všetkých okolností danej veci. **Táto úroveň závažnosti by teda bola dosiahnutá v prípade, keď by ľahostajnosť orgánov členského štátu mala za následok, že by sa osoba v plnej miere závislá od verejnej pomoci ocitla nezávisle od svojej vôle a svojho osobného výberu v situácii ťažkej materiálnej deprivácie, ktorá by jej neumožňovala uspokojenie jej najzákladnejších potrieb, ako sú napríklad jedenie, umývanie sa a bývanie, a poškodzovala by jej telesné alebo duševné zdravie alebo by ju uviedla do stavu poníženia nezlučiteľného s ľudskou dôstojnosťou.**

Veľká neistota alebo výrazné zhoršenie životných podmienok však nedosahujú túto úroveň závažnosti, pokiaľ nevedú k ťažkej materiálnej deprivácii, v dôsledku ktorej by sa táto osoba

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60).

³ Pozri rozsudok Súdneho dvora z 21. decembra 2011, N. S. a i. (C-411/10 a C-493/10, pozri tiež TK č. 140/11).

dostala do takej závažnej situácie, ktorú možno považovať za neľudské a ponižujúce zaobchádzanie.

Navyše okolnosť, že osoby požívajúce doplnkovú ochranu nedostávajú v členskom štáte, ktorý priznal žiadateľovi takúto ochranu, nijaké peňažné dávky na pokrytie životných potrieb alebo takéto dávky síce dostávajú, no ich výška je oveľa nižšia než výška takýchto dávok v iných členských štátoch, avšak nezaobchádza sa s nimi v tomto ohľade inak ako so štátnymi príslušníkmi tohto členského štátu, môže viesť k záveru, že tento žiadateľ v ňom bude vystavený reálnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania len v prípade, že by táto okolnosť mala za následok, že by sa tento žiadateľ vzhľadom na svoju mimoriadnu zraniteľnosť, nezávisle od svojej vôle a svojho osobného výberu ocitol v situácii ťažkej materiálnej deprivácie.

V každom prípade samotná skutočnosť, že sociálna ochrana a/alebo životné podmienky sú priaznivejšie v členskom štáte, v ktorom bola podaná nová žiadosť o medzinárodnú ochranu, než v členskom štáte, ktorý je primárne zodpovedný za preskúmanie žiadosti alebo už priznal doplnkovú ochranu, nemôže podporiť záver, podľa ktorého by dotknutá osoba bola v prípade odovzdania do tohto posledného uvedeného členského štátu vystavená reálnemu riziku neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania.

Súdny dvor dospel k záveru, že právo Únie nebráni, aby žiadateľ o medzinárodnú ochranu bol odovzdaný do zodpovedného členského štátu alebo aby žiadosť o priznanie postavenia utečenca bola zamietnutá ako neprípustná z dôvodu, že žiadateľovi už bola priznaná doplnková ochrana iným členským štátom, okrem prípadu, že by sa preukázalo, že by sa tento žiadateľ v tomto druhom členskom štáte nezávisle od svojej vôle a svojho osobného výberu ocitol v situácii ťažkej materiálnej deprivácie.

Vo veciach Ibrahim a i. Súdny dvor ďalej uvádza, že skutočnosť, že členský štát, ktorý priznal žiadateľovi doplnkovú ochranu, bez skutočného posúdenia systematicky zamietá priznať postavenie utečenca, nebráni iným členským štátom, aby novú žiadosť, ktorú im podala dotknutá osoba, zamietli ako neprípustnú. V takomto prípade členskému štátu, ktorý priznal doplnkovú ochranu, prináleží, aby opätovne začal konanie smerujúce k získaniu postavenia utečenca. Tomuto žiadateľovi totiž možno prípadne priznať doplnkovú ochranu výlučne v prípade, keď sa po individuálnom posúdení konštatuje, že tento žiadateľ o medzinárodnú ochranu nespĺňa podmienky na priznanie postavenia utečenca.

Vo veci Jawo Súdny dvor tiež spresnil, že žiadateľ je „na úteku“, ak sa vedome vyhýba vnútroštátnym orgánom zodpovedným za vykonanie jeho odovzdania s cieľom zmariť toto odovzdanie. Možno predpokladať, že o takýto prípad ide vtedy, ak toto odovzdanie nemožno vykonať z dôvodu, že tento žiadateľ opustil miesto pobytu, ktoré mu bolo pridelené, bez toho, aby informoval príslušné vnútroštátne orgány o svojej neprítomnosti, pod podmienkou, že bol informovaný o svojich povinnostiach v tomto ohľade, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu. Uvedený žiadateľ si zachováva možnosť preukázať, že skutočnosť, že tieto orgány neinformoval o svojej neprítomnosti, odôvodňujú platné dôvody a nie úmysel vyhýbať sa týmto orgánom.

Okrem toho v rámci konania smerujúceho proti rozhodnutiu o odovzdaní podľa nariadenia Dublin III sa dotknutý žiadateľ o medzinárodnú ochranu v prípade, že nebol na úteku, môže dovolávať uplynutia šesťmesačnej lehoty na odovzdanie a skutočnosti, že v dôsledku tohto uplynutia sa členský štát, ktorý rozhodol o jeho odovzdaní, stal zodpovedným za posúdenie jeho žiadosti.

Napokon Súdny dvor zdôrazňuje, že na predĺženie lehoty na odovzdanie na maximálne osemnásť mesiacov postačuje, aby žiadajúci členský štát ešte pred uplynutím lehoty na odovzdanie v trvaní šiestich mesiacov informoval primárne zodpovedný členský štát o tom, že dotknutá osoba je na úteku a zároveň uviedol novú lehotu na odovzdanie.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

Úplné znenie rozsudkov ([C-163/17](#) a [C-297/17](#)) sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudkov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106